

LISTY UNIVERZITY OBRANY

leden 2007

UNIVERZITA OBRANY

POŘÁDÁ

III. REPREZENTAČNÍ PLES

Hotel Voroněž, Křížkovského 47, Brno

PÁTEK 16. BŘEZNA 2007
V 19.30 HODIN

PŘEDTANČENÍ – STUDENTI UNIVERZITY OBRANY

HRAJÍ:

Panorama Band

DJ Seďa

Folklórní soubor Jánošíček

ÚČINKUJÍ:

Kouzelnické Duo Fernando

Discodance – Taneční škola Hubený

Taneční soubor Akademik

Vstupenky: od 22. 2. 2007 na tel.: 973 443 566, více informací na www.unob.cz

Z OBSAHU

Představení cílů UO na
velitelském shromáždění 2

Vyřazení absolventů
kariérového kurzu 4

Jazykové vzdělávání
v terciární sféře 5

Velitelsko-štábní
cvičení posluchačů 6

Hodnocení očkování
v podmínkách AČR 8

Úspěšná premiéra na
mezinárodním fóru 10

Slavnostní pasování
rytířů dělostřelectva 11

Vyhlášení výsledků
soutěže UNVÍN 2006 14

EDITORIAL

Vykročili jsme do nového roku

Ve sdělovacích prostředcích někdy označují rok, do kterého jsme právě vstoupili, za „bondovský“ – 007. Možná, že to je i trochu symbolické. Kdo ví? Třeba se budeme stejně neohroženě potýkat se všemi problémy, které před nás život postaví. A už teď se ukazuje, že jich nebude málo. Finanční rámec, ve kterém se máme pohybovat, nám moc rozletu neumožní. Budeme se muset velice seriózně zamýšlet nad ekonomičností a smysluplností našich plánů do budoucna. Z tohoto pohledu by nemusela být omezenost finančních zdrojů vnímána až tak negativně.

Naše novoroční předsevzetí bychom mohli splnit „na jedničku“, možná i „na jedničku s hvězdičkou“. Jak jste na tom byli doma letos s novoročními předsevzetími, to víte jen vy sami, ale ta naše společná, to je jiná věc. Ta jsme si zapsali do ročního plánu,

abychom je měli stále na očích. A pro letošek je tam přímo průlomové předsevzetí: Podstatně se přimknout k rodině evropských vysokých škol a přestat o mobilitě studentů jen fantazírovat a změnit ji v realitu. Odrazovým můstkem pro to je Evropské politické prohlášení, které se v těchto dnech doladuje. A pokud je Evropská komise přijme, můžeme začít výměny připravovat.

Taky se vám zdá, že jsme do nového roku pěkně nakročili? Mně rozhodně ano. Tak vydržme s dechem! Protože není nic příjemnějšího, než se na konci roku ohlednout a mít za sebou samá splněná předsevzetí. Samozřejmě ta vaše doma a i ta naše společná zde.

Hodně štěstí při jejich naplňování a nejen při nich vám přeje předseda redakční rady

pplk. RNDr. Antonín Müller, CSc.

Představení cílů a úkolů Univerzity obrany v roce 2007

Na velitelském shromáždění se otevřeně hovořilo o tom, co jsme dokázali, ale také v čem jsme neuspěli

Ve středu 13. prosince 2006 se za účasti vedoucích funkcionářů školy, fakult, ústavů, jednotlivých kateder a oddělení rektorátu uskutečnilo velitelské shromáždění rektora – velitele Univerzity obrany. Jak vyplynulo z vystoupení představitelů UO, jeho hlavním cílem bylo složit účet za uplynulý rok a načrtnout hlavní směry naší budoucí činnosti.

Na úvod velitelského shromáždění vystoupil rektor – velitel UO brigádní generál prof. Ing. Rudolf Urban, CSc. Při hodnocení roku 2006 rozhodujícími výstupy podle rektora bylo zejména obhájení struktury školy a výrazné posílení možnosti ocenění akademických pracovníků. Poté se již generál Urban zaměřil na cíle a hlavní úkoly Univerzity obrany v roce 2007.

„Při koncipování úkolů managementu UO nešlo o vymezení velkého kvanta záležitostí, ale šlo o to, nastínit úkoly, které jsme schopni naplnit a které mohou školu výrazněji posunout vpřed,“ uvedl rektor. Přitom důležitý je i lidský rozměr – ochota lidí tyto úkoly vnímat a plnit.

Brigádní generál Rudolf Urban postupně označil cíle UO pro rok 2007. „V oblasti vědecko-výzkumné činnosti je nutné zaměřit hlavní úsilí na posílení schopnosti zapojení se do projektů vyplývajících ze specializace AČR v NATO a na projekty EU v 7. rámcovém programu. Důraz položit na zefektivnění činností souvisejících s plánovacími procesy, které zabezpečují jednotlivé etapy jejich řešení,“ zdůraznil rektor UO a dodal:

„Do dané oblasti se musí aktivně zapojovat většina vědeckopedagogických pracovníků a ne jen jednotlivci.“ Kritizoval například nedočerpávání finančních prostředků poskytovaných ministerstvem na podporu specifického výzkumu na UO. Na konci roku se vracelo osm milionů korun, které jsme neuměli ještě využít pro podporu vědecké práce. „Zaměření vědecké práce na UO musí jít do realizovatelnosti výsledků výzkumu a vývoje v praxi,“ podotkl generál Urban.

Jako nutnost vidí zabezpečení kvalitní přípravy důstojníků AČR ve smyslu „Konceptce vzdělávání personálu resortu MO, výstavby a rozvoje vojenského školství na roky 2006 až 2011“ a návaznosti studijních programů, oborů a modulů s výcvikovými programy aplikačních kurzů k naplnění profilu absolventa UO. Podle rektora by se měla zintenzívnit spolupráce děkanátů fakult s Vojenskou akademií ve Vyškově, neboť výsledkem společného úsilí by měl být kvalitní absolvent, který bude po nástupu k útvarům dobře hodnocen svými veliteli.

Zahraniční spolupráci Univerzity obrany zaměřit na prestižní a partnerské instituce a školy NATO s cílem rozvinout výměnné studijní pobyty studentů a učitelů na principech European Credit Transfer System (ECTS).

Rektor by si přál více zahraničních studentů na UO.

Dalším z cílů univerzity je pokračovat ve vytváření předpokladů k zavedení uceleného systému vnitřního hodnocení a řízení kvality UO v návaznosti na procesy obranného plánování v resortu MO a poskytnutý zdrojový rámec. Vnitřní hodnocení kvality se musí zaměřit především na pedagogy a studenty. Jak zdůraznil rektor UO, garanty rozvoje studijních oborů musí být učitelé s perspektivou profesního působení 10 až 15 let. „Univerzita obrany existuje proto, že poskytuje služby pro resort. Má zákazníky, kterými jsou studenti, a těm se musíme dostatečně věnovat. Důležité také je, aby na fakultách panovaly dobré a korektní vztahy,“ konstatoval generál Urban.

Strategickým cílem je příprava změny legislativního rámce, ve kterém by se Univerzita obrany v dalším období měla pohybovat. Univerzita obrany by se měla stát jedinečnou vysokoškolskou institucí orientovanou do oblasti obrany a bezpečnostního systému ČR. Jak nastínil rektor, nový legislativní rámec otevře univerzitě cesty k získávání dalších zdrojů. Nebude však znamenat odchod z armádní struktury.

Neméně důležité je pokračovat v rozvoji pozitivních vztahů Univerzity obrany s civilní a vojenskou veřejností. Z větších akcí, které nás čekají, jmenoval prezentaci UO na mezinárodním veletrhu obranné a bezpečnostní techniky IDET 2007 v květnu letošního roku.

Na závěr svého vystoupení brigádní generál Rudolf Urban popřál všem přítomným mnoho úspěchů v roce 2007, a to nejen při naplňování cílů a realizaci úkolů, které jsou před Univerzitu obrany postaveny.

Po představení cílů Univerzity obrany rektorem – velitelem UO prezentovali konkrétní úkoly vycházející z uvedených cílů (po jednotlivých oblastech) zástupce rektora plk. gšt. Ing. Josef Trojan, prorektor pro rozvoj plk. prof. Ing. Bohuslav Příkryl, Ph.D., prorektor pro studijní a pedagogickou činnost

prof. RNDr. Zdeněk Zemánek, CSc., prorektor pro vědeckou činnost pplk. doc. MUDr. Jan Österreicher, Ph.D., prorektor pro vnější vztahy plk. gšt. Ing. Miloslav Vácha, kvestor plk. Ing. Jiří Durec a ředitelka Centra jazykové přípravy PhDr. Jana Kozílková, CSc.

V oblasti velení a řízení:

- Nadále uplatňovat a rozvíjet prvky decentralizovaného systému velení a řízení s důrazem na reálný způsob alokace a správy zdrojů UO a jejich součástí vycházející ze zvýšené odpovědnosti za svůj rozvoj.

- V návaznosti na změněný zdrojový rámec připravit za UO podklady pro Střednědobý plán činnosti a rozvoje resortu MO na roky 2008 až 2013.

- Zkvalitňovat řídicí a organizační činnost na všech řídicích úrovních. Dále vytvářet podmínky pro těsnější propojení systému plánování a naplňování vysokoškolského zákona v podmínkách UO.

- Přijímat rázná opatření k zabezpečování kázně, pořádku a organizovanosti života, k plnění vojenských povinností a dodržování norem a předpisů.

- V rámci krizového řízení splnit úkoly přípravy řídicích prvků a vyčleňování sil pro posílení Policie ČR.

- Sjednotit postupy nezbytné pro plánování, realizaci a vyhodnocování zahraničních služebních cest a návštěv zabezpečovaných z běžných finančních prostředků a prostředků na výzkum a vývoj a zajistit jejich realizaci u součástí UO.

V oblasti výstavby a rozvoje UO:

- Zpracovat návrh opatření vedoucích ke zvýšení autonomie a samostatnosti UO.

- Vypracovat Informační strategii UO na období let 2008 až 2013 jako celkovou vizi pro směřování dalšího rozvoje informatizace UO a vycházející ze závěrů analýzy dosaženého stavu a potřeb UO a jejich součástí.

- V návaznosti na přidělené zdroje připravit projekt výstavby multifunkčního bloku v kasárnách J. Babáka.

- Připravit podklady pro zahájení procesu studentského hodnocení kvality výuky na UO.

- Zpracovat strategii komunikace a marketingu UO s cílem prohloubit dobré vztahy UO s veřejností a zvyšovat zájem o studium na UO. Rozvinout spolupráci s ostatními ozbrojenými a bezpečnostními složkami ČR.

- Bojovou a mobilizační pohotovost zabezpečit v souladu s nově vydanou Směrnicí pro uvádění resortu do vyšších stupňů bojové pohotovosti a připravovanými nařízeními náčelníka GŠ AČR.

V oblasti přípravy příslušníků UO:

- Zvýšit odborné vojenské a všeobecné znalosti, zdokonalit metodické návyky ve výchově a výcviku podřízených. Zdokonalit návyky v obsluze a využívání technických prostředků pro štábní práci a velení, dosáhnout vzájemné zastupitelnosti. Zabezpečit plnohodnotný výcvik v rozhodujících oblastech přípravy vojáka s důrazem na zvýšení vojenského vystupování, znalost základních řádů a přípravu v oblasti tělesné výkonnosti

k plnění úkolů podle zastávané funkce. Do přípravy zařazovat nejnovější teoretické a praktické poznatky.

- Vlastními silami a prostředky prohlubovat a rozvíjet znalosti anglického jazyka u všech členů akademické obce UO.

Personalistika, věda a vzdělávání:

- V rámci všech součástí UO začít vytvářet podmínky pro systematické uplatňování mobility studentů a akademických pracovníků na základě dvoustranných a vícestranných smluv s odpovídajícími vojenskými vzdělávacími a výzkumnými institucemi zemí NATO, s využitím výměnných mezinárodních programů EU.

- Nadále rozvíjet v rámci UO materiální a personální podmínky pro vědeckou a výzkumnou činnost.

- Vědeckou a výzkumnou činnost orientovat k naplnění cílů reformy AČR. Důraz při formulování nových projektů položit zejména na další z prioritních programů obranného výzkumu 980 nazvaného „Schopnosti – dosažení deklarovaných aliančních požadavků“.

- Zapojit řešitele z řad akademické obce UO do řešení úkolů v rámci 7. rámcového programu EU vyhlášeného na léta 2007 až 2013 a společných projektů V4 vyplývajících ze specializace AČR v NATO a zaměření UO. Spolupráci orientovat na magisterské a doktorské studijní programy a zapojení studentů v rámci STČ.

- Podílet se ve spolupráci s partnerskými občanskými sdruženími na organizování tematických výstav, pietních a zvláště významných akcí.

- Děkany fakult ve spolupráci s Výcvikovou základnou a Vojenskou akademií ve Vyškově posoudit stávající systém přípravy studentů UO s cílem zvýšit úroveň jejich vojensko-odborné přípravy.

V oblasti logistiky:

- Uskutečnit rekonstrukci internátu Chodská 17, blok A2 a tím zabezpečit další renovaci ubytovacích kapacit UO.

- Vytvořit centrální sklad majetku určeného k zabezpečení krizových a mimořádných situací.

- Navést systém pořizování majetku pro potřeby vědy a výzkumu včetně jeho oddělené evidence.

V oblasti komunikačního a informačního zabezpečení:

- Zavádění moderních informačních technologií pokračovat v úsilí o zvyšování dostupnosti komplexní informační podpory vzdělávací, vědecké, výzkumné a další tvůrčí činnosti UO.

- Realizovat centralizaci dat na základě decentralizace odpovědnosti za vkládání dat jednotlivými uživateli.

- Zabezpečit trvalý upgrade funkcionality informačního systému UO v souladu s legislativou ČR, požadavky EU a NATO a potřebami resortu MO. Informační systém UO rozvíjet v souladu se záměrem výstavby Průřezového informačního systému MO.

Připravil: Pavel Pazdera

KRÁTCE

Registrace vnitřních předpisů

Ministerstvo obrany dne 29. listopadu 2006 registrovalo podle § 36 odst. 2 a § 95 odst. 8 písm. a) zákona o vysokých školách změny některých vnitřních předpisů Univerzity obrany. Novelizovány byly Řád výběrového řízení pro obsazování míst akademických pracovníků UO, Stipendijní řád pro studenty UO a Volební a jednací řád Akademického senátu UO. Změna Řádu výběrového řízení pro obsazování míst akademických pracovníků UO nově vymezuje okruh akademických funkcionářů, kteří vypisují výběrové řízení (čl. 2 odst. 1); změna Stipendijního řádu pro studenty UO stanoví podmínky pro přiznávání ubytovacího stipendia nevojenským studentům a změny Volebního a jednacího řádu Akademického senátu UO reagují jednak na zrušení zákona č. 148/1998 Sb., o ochraně utajovaných skutečností a dále na změny v organizační struktuře Univerzity obrany, ke kterým došlo od 1. září 2006 (čl. 3 odst. 1 a 2, čl. 5 odst. 1 a čl. 8 odst. 2). Uvedené změny vnitřních předpisů nabyly účinnosti dnem 30. listopadu 2006. Úplné znění vnitřních předpisů je vyvěšeno na služebním intranetu UO.

Personální změny

K 31. lednu 2007 odchází z funkce prorektora pro vědeckou činnost UO podplukovník doc. MUDr. Jan Österreicher, Ph.D. (FVZ) a novým prorektorem pro danou oblast se od 1. února 2007 stává doc. RNDr. Jan Kohout, CSc., vědeckopedagogický pracovník Katedry matematiky a fyziky Fakulty vojenských technologií UO. Dnem 1. ledna 2007 jmenoval děkan Fakulty vojenského zdravotnictví UO nového proděkana této fakulty. Proděkanem pro studijní a pedagogickou činnost FVZ se stal major Ing. Miroslav Procházka, třiatřicetiletý vedoucí skupiny zdravotnického managementu Katedry všeobecně vzdělávacích oborů FVZ. Major Procházka tak vystřídal plk. doc. MUDr. Jiřího Chaloupku, CSc., který opustil armádu a působí ve Fakultní nemocnici v Hradci Králové.

Zprávy z FEM

V průběhu měsíce ledna obdržela Fakulta ekonomiky a managementu UO potvrzení Akreditační komise MŠMT o prodloužení akreditace studijního oboru Vojenský management bakalářského i magisterského stupně do roku 2012 a doktorské studium do roku 2010. Rovněž v měsíci lednu byly příslušníkům FEM zveřejněny souhrnné výsledky vnitřního hodnocení kvality činnosti akademických pracovníků za akademický rok 2005/2006. V současné době probíhá příprava zabezpečení Dne otevřených dveří FEM (1. února) pro zájemce o studium. Měsíc před konečným termínem zaslání přihlášek uchazečů je zřejmé, že každoroční trend nárůstu zájemců o studium na FEM bude oproti předchozím letům ještě výraznější.

Slavnostní ukončení studia kurzu

Teprve potřetí v historii Univerzity obrany byli vyřazeni absolventi kurzu vyšších důstojníků na ÚOTS

Slavnostní vyřazení se uskutečnilo v pátek 12. ledna 2007 v aule školy. Sedmdesát sedm důstojníků na něm převzalo z rukou rektora – velitele Univerzity obrany brigádního generála Rudolfa Urbana a prorektora pro vnější vztahy UO plukovníka gšt. Miloslava Váchy osvědčení o absolvování daného kariérového kurzu.

Jednalo se o vyřazení absolventů, kteří se čtyři měsíce připravovali ve studijním oboru Řízení obrany státu – vojenská taktika a operační umění. Kurz vyšších důstojníků je určen především pro kapitány, kteří mají zastávat funkce s plánovanou hodností major a podplukovník. Kurz vyšších důstojníků je realizován dvakrát za rok Ústavem operačně taktických studií UO v rámci programu celoživotního vzdělávání důstojníků Armády České republiky a v souladu s Konceptí vzdělávání v resortu MO.

Slavnostního aktu se za resort obrany zúčastnili ředitel Sekce rozvoje druhů sil – operační sekce MO brigádní generál Ivo Zbořil, velitel Společných sil AČR generálmajor Josef Sedlák, náčelník štábu Velitelství sil podpory a výcviku AČR brigádní generál Radoslav Rotrekl a další představitelé Ministerstva obrany ČR. Na vyřazení byli také přítomni děkan Fakulty vojenských technologií UO plukovník Zdeněk Vintr, zastupující ředitel Ústavu strategických studií UO podplukovník Josef Procházka a pedagogičtí pracovníci ÚOTS.

„Jak se nám podařilo naplnit nemalé ambice, vaše, ale i naše očekávání, bude předmětem věcných rozborů. My však spatřujeme každého jednotlivého absolventa, každou individualitu v podobě vložené devizy, u které jsme se snažili společným působením navýšit jeho přidanou hodnotu. Do jaké míry se to povedlo, bude nám vizitkou vaše působení u jednotlivých součástí MO, jednotek, útvarů a zařízení AČR,“ uvedl k čerstvým absolven-

tům za Ústav operačně taktických studií UO náčelník oddělení druhů vojsk plukovník gšt. Jiří Hanus. Ten také zdůraznil nutnost zvyšování podílu výuky vedené v anglickém jazyce v rámci tohoto čtyřměsíčního kurzu.

V průběhu studia nejlepšího hodnocení dosáhli a na závěr absolutními výtečníky se stali podplukovník Martin Peša, major Vratislav Vágner, major Marian Dvořák a kapitánka Zdeňka Kočová. Kurz vyšších důstojníků s výtečným hodnocením také absolvovali podplukovník Josef Lanc a major Ján Bačík Gerka.

„Studium pro nás bylo přínosné, celkově jsme si rozšířili odborné vědomosti a právní vědomí. Mimo jiné jsme také získali nové informace o činnosti struktur NATO. Pro mne konkrétně bylo velmi užitečné přiblížení problematiky ostatních druhů vojsk,“ řekl absolvent kurzu podplukovník Karel Hron ze vzdušných sil.

Pavel Pazdera
Foto: Bohumil Vlč

Searching for Common Solutions

Koncem listopadu loňského roku se v Brně uskutečnila konference s názvem Languages for Specific Purposes in Higher Education – Searching for Common Solutions (Odborné jazykové vzdělávání v terciární sféře – hledání společných řešení). Konferenci pořádala Katedra cizích jazyků Fakulty strojínského inženýrství při VUT ve spolupráci s Centrem jazykové přípravy Univerzity obrany. Zúčastnily se jí desítky odborníků z České republiky i zahraničí, např. Rumunska, Itálie, Thajska, Polska, Španělska, Portugalska nebo Íránu.

Jak již napovídá samotný název, cílem konference bylo hledání řešení problémů jazykové výuky, které jsou v terciárním vzdělávání velmi podobné, a prezentace výsledků výzkumné práce.

Konferenci zahájila Mgr. Gálová (vedoucí Katedry cizích jazyků Fakulty strojínského

inženýrství) spolu s PhDr. Šikolovou (zástupkyně ředitelky Centra jazykové přípravy UO). Následovaly prezentace hlavních mluvčích konference Erica H. Glendinninga a Johna Allisona, kteří byli pozváni sponzory této akce. E. H. Glendinning, ředitel Institutu pro aplikované jazyky při univerzitě v Edinburghu, je spoluautorem učebnice Basic English for Computing a dalších publikací zaměřených na výuku odborného jazyka. Ve své prezentaci nastínil celý dosavadní vývoj výuky odborného jazyka a prezentoval hlavní výzvy, se kterými se učitelé v této oblasti potýkají v dnešní době. Druhý mluvčí, John Allison, je ředitelem oddělení Výzkumu a vývoje při institutu Interlingua v Lyonu a spoluautorem učebnice Business English. Ve svém příspěvku se soustředil na prognózy dalšího vývoje role učitele v souvislosti s využíváním multimediálních prostředků a moderních informačních technologií.

Poté byl program rozdělen do dvou paralelních sekcí, ve kterých zazněly příspěvky z oblastí LSP (Languages for Specific Purposes) a ICT v jazykovém vzdělávání. Živé diskuse, které na příspěvky navazovaly, poskytlý příležitost k výměně názorů, zkušeností a k

hledání společných řešení. Z příspěvků, které zazněly, stojí za zmínku například prezentace Davida Bretta, který se týkal technických možností využití audio nahrávek při tvorbě WEBových stránek a vytváření zvukových záznamů vlastního hlasu, na kterých mohou studenti procvičovat například výslovnost. Marie Hanzlíková hovořila o výuce akademických dovedností jako o možném řešení výuky odborného jazyka ve skupinách se studenty různých odborností. Barbara Mierzyńska a Piotr Mamet analyzovali využití autentických materiálů jako zdroje vědomostí při výuce jazyka (ilustrováno na případové studii konstrukce motoru). Příspěvky vyučujících Centra jazykové přípravy UO se zabývaly činnostmi spojenými s projektem specifického výzkumu a dalšími vědecko-výzkumnými záměry našeho týmu – e-learning, i-teaching, tele-conferencing, testování, nové kurikulum v systému UNICERT, CLIL (výuka odborných předmětů v cizím jazyce) a webquesty.

Věříme, že konference byla přínosná nejen z hlediska vědeckého a informativního, ale také z hlediska nově navázaných kontaktů se zahraničními a domácími vysokoškolskými pracovišti.

**Mgr. Daniela Kaňoková,
Mgr. Zuzana Kovářová, CJP**

Konference vojenských zdravotních sester

Fakulta vojenského zdravotnictví UO ve spolupráci se Správou zdravotnického zabezpečení v Hradci Králové, 7. polní nemocnicí a Zdravotní a sociální akademií uspořádala 7. prosince 2006 již 3. konferenci vojenských zdravotních sester. Tuto konferenci zahájil úvodním projevem děkan Fakulty vojenského zdravotnictví plk. doc. MUDr. Roman Prymula, Ph.D., CSc., který zdůraznil zvyšující se podíl vzdělávacích aktivit FVZ ve prospěch nelékařského zdravotnického personálu.

V následujících odborných blocích byla prezentována problematika působení zdravotnického personálu v muslimských zemích, a to jak v polních podmínkách, tak i ve stacionárních zdravotnických zařízeních. V dalším bloku následovaly prezentace z oblasti kompetencí a odborných zásahů

nelékařského zdravotnického personálu v přednemocniční péči prezentované zástupci ZZS KHK. V odpoledních blocích zazněla problematika infekčních onemocnění a charakteristika armádních kapacit a vybavení pro detekci a identifikaci biologických agens.

Závěr konference byl věnován zdravotnické dokumentaci v AČR, vzdělávání nelékařských odborností ve Výcvikové základně Vyškov a zkušenostem z odborného působení zdravotnického personálu na specializovaných pracovištích stacionárních nemocnic v ČR. Konference se účastnilo celkem 202 registrovaných účastníků z útvarů AČR, Zdravotnické záchranné služby Královéhradeckého kraje a Fakultní nemocnice Hradec Králové.

Mjr. Ing. Miroslav Procházka, FVZ

Kurz k efektivnosti veřejných výdajů

V průběhu zimního semestru se na Vysoké škole ekonomické uskutečnil specializační kurz pro vrcholové řídicí a analytické pracovníky MO ČR s názvem Metody hodnocení efektivnosti veřejných výdajů v resortu obrany. Tohoto kurzu se z UO zúčastnili kpt. Ing. Veronika Mazalová, PhD. (ÚSS), npor. Ing. Blanka Jiráňová a por. Ing. Michal Ingr (oba K-102).

Kurz seznamoval pracovníky resortu s tvorbou obranných projektů, jejich hodnocením a výběrem, metodami hodnocení efektivnosti veřejných výdajů v resortu obrany, možnostmi a metodikou zavádění transformačních rozpočtových metod do podmínek resortu MO a sledováním výkonů a výsledků v resortu obrany (výkonnostním auditem). Odborným garantem byl prof. PhDr. František Ochrana, DrSc. z Katedry veřejných financí Fakulty financí a účetnictví VŠE. Náplní kurzu byly nejen přednášky s diskusí, ale také případové studie, praktické a implementační postupy pro tvorbu metodik a podpůrných dokumentů pro podmínky resortu MO ČR.

Tento kurz potvrzuje, že ekonomické aspekty procesů v AČR jsou kvantifikovatelné. Katedra ekonomie FEM proto již v roce 2006 navrhla uspořádat mezinárodní konferenci na téma Ekonomické aspekty procesů v AČR, která by se měla uskutečnit na UO ve dnech 23. a 24. října 2007. Celý kurz i současný vývoj potvrzuje nezvratnou cestu ekonomizace činností v podmínkách AČR.

Por. Ing. Michal Ingr, K-102

něm vystupují vrchní velitel armády a velitel koaličních vojsk.

Prezentací mimořádného zpravodajství televizní stanice Orion při zahájení VŠC jsou účastníci cvičení seznámeni s fiktivní mezinárodní politickou situací a vojenskou operací. V roli příslušníků štábů tří praporečnických úkolových uskupení pak začínají připravovat útok na spěšně zaujatou obranu nepřítele.

Čtyři dny plánují útok praporečnických úkolových uskupení v rámci jedné brigády mittelandské armády a obhajují svá řešení před příslušníky řídicího štábu. Tři dny prakticky řeší bojovou operaci na taktickém simulátoru v CSIT.

Hodnocení je dobré

„Studenti zvládli plánovací a rozhodovací procesy při útoku svých praporečnických úkolových uskupení a procvičili se v řízení boje na taktickém simulátoru. Prověřili si svá rozhodnutí z první fáze cvičení v jednotlivých epizodách útočného boje a zkusili si také zacvičit v roli protivníka a nadřízeného stupně,“ zhodnotil cvičení podplukovník Leoš Halíř z oddělení druhů vojsk ÚOTS.

Přínosem pro důstojníky z různých druhů vojsk bylo to, že se zdokonalili ve využívání prostředků automatizace velení v průběhu plánovacího a rozhodovacího procesu a vedení boje na taktickém stupni se zaměřením na Operačně taktický systém velení a řízení (OTSVR). Podle podplukovníka Halíře příští kurz vyšších důstojníků bude cvičit již na tematiku nasazení bojových skupin k odvrácení regionálních konfliktů, tzv. „Battle Groups“.

Text a foto: Pavel Pazdera

Závěrečné VŠC

Vyvrcholením přípravy posluchačů v třetím kurzu vyšších důstojníků na Ústavu operačně taktických studií UO se stalo tradiční velitelsko-štábní cvičení s počítačovou podporou. Cvičení se zúčastnilo osmdesát studentů, kteří pracovali v týmech tří praporečnických úkolových uskupení.

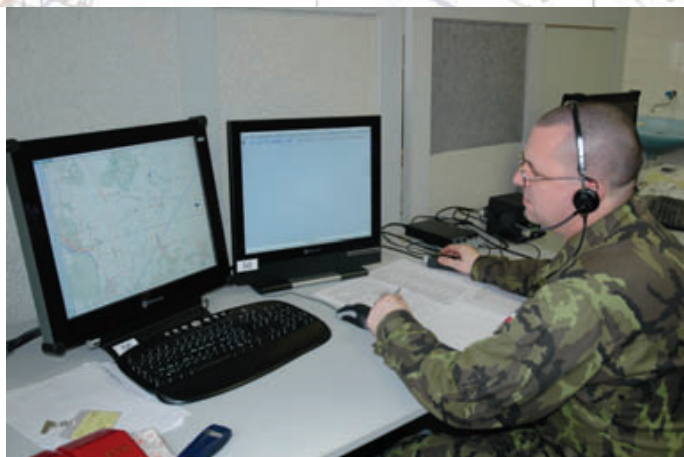
Závěrečné, jednostupňové a jednostranné velitelsko-štábní cvičení (VŠC) probíhalo ve dvou obdobích: v rámci první fáze od 5. do 8. 12. 2006 byli cvičící vojáci seznámeni s vojensko-politickou stránkou námětu cvičení, přijali úkol od nadřízeného a realizovali plánovací a rozhodovací proces. Ve druhé fázi 3. až 5. 1. 2007 následovalo praktické řešení modelových situací a vedení vlastní-

ho boje na taktickém simulátoru. Cvičení se odehrávalo v učebnách Univerzity obrany a v brněnském Centru simulačních a trenažerových technologií (CSIT).

Tématem cvičení byla příprava a vedení útoku praporečnickým úkolovým uskupením po přesunu z hloubky na spěšně zaujatou obranu nepřítele a cílem bylo prověřit schopnosti cvičících důstojníků v oblasti plánování, rozhodovací činnosti a vzájemné koordinace při plnění úkolů na různých velitelských a štábních funkcích.

Fiktivní operace

Nejsledovanější televize státu Mittelrand vysílá mimořádné zpravodajství. „*Jak jsme již v průběhu dne informovali, v posledních čtyřiaadvaceti hodinách naše armáda zastavila na většině směru postup vojsk nepřítele. Southlandská armáda využila momentu překvapení a postoupila do hloubky více než 40 km našeho území. Podle některých informací připravuje naše armádní velení mohutnou protiofenzívu. Do této operace se mají zapojit i vojska koalice, která se již přesouvají do prostoru nejtěžších bojů...*“ Na obrazovce se objevuje premiér napadené země se svým prohlášením, po

Příprava výzkumného projektu

Ve dnech 5. až 7. prosince 2006 tříčlenná delegace Katedry sociálních věd a práva FEM absolvovala zahraniční služební cestu na Slovensko, v jejímž rámci proběhlo úvodní setkání členů výzkumných týmů k připravovanému mezinárodnímu projektu společného komparativního sociologického výzkumu „Organizační kultura v ozbrojených silách ČR, MR a SR“.

Tato akce se uskutečnila na pozvání slovenské strany, která kromě zástupců AČR, jmenovitě pplk. Mgr. Jaromíra Ďuriše, Mgr. Nataši Ballové a Mgr. Jiřího Hodného, oslovila i zástupce ozbrojených sil Maďarské republiky. Tento nový výzkumný projekt navazuje na předchozí mezinárodní sociologický výzkum „Profesionalizace ozbrojených sil Česka, Maďarska a Slovenska“, který vycházel z rozsáhlých empirických šetření realizovaných v ozbrojených silách jednotlivých zúčastněných stran v uplynulých letech.

Úvodní setkání členů jednotlivých výzkumných týmů proběhlo v srdečné a přátelské atmosféře, která výrazně prospěla k celkovému hladkému průběhu pracovního jednání. Po krátkém oficiálním přijetí ředitelem odboru vzdělávání a kvality života Štábu personálního managementu GŠ OS SR plk. Tomášem v Bratislavě se delegace společně přesunuly do Liptovského Jána, kde atraktivní kulisu pro společné jednání dotvářelo panorama slovenských hor. V penzionu Galanto, v němž účastníci našli ideální prostředí k vzájemné výměně informací a zkušeností, byla v podvečerních hodinách zahájena prezentace výzkumné sociologické činnosti v jednotlivých státech, proběhlo představení jednotlivých účastníků a zastoupených pracovišť.

Jednání se zúčastnili specialisté resortů MO z ČR, MR a SR, kteří se zabývají realizací empirických sociologických výzkumů ve vojenské organizaci a výzkumy veřejného mínění dotýkajících se oblastí obrany a bezpečnosti. Za slovenskou stranu se jednání zúčastnili pplk. Mgr. Eduard Štamm, náčelník oddělení expertních humanitních činností a rozvoje Štábu personálního managementu GŠ OS SR se svými spolupracovníky. Za kancelář ministra obrany OS SR to byl dr. Karol Čukan, Ph.D. z oddělení analýz a veřejného mínění. Dále byli jednání přítomni zástupci Akademie ozbrojených sil M. R. Štefánika z Liptovského Mikuláše, doc. Dr. Jozef Mattis, Ph.D. – vedoucí Katedry humanitních a sociálních věd a jeho spolupracovníci, za Fakultu mezinárodních vztahů Ekonomické univerzity v Bratislavě její proděkan doc. PhDr. František Škvrnda, CSc., za Fakultu přírodních věd Žilinské univerzity prof. dr. Dušan Polonský, CSc. z Katedry pedagogiky, psychologie a sociálních věd – vesměs odborníci dlouhodobě se zabývající otázkami obrany a bezpečnosti. Za maďarskou stranu

se jednání zúčastnil pplk. prof. Zoltán László Kiss z Katedry sociologie, psychologie a pedagogiky Univerzity národní obrany Miklóse Zrínyiho v Budapešti. Diskuse se vedla o dosavadní vědecko-výzkumné činnosti v armádách ČR, SR a MR, rovněž došlo na prezentaci vybraných publikačních výstupů za jednotlivé zúčastněné strany. Pochopitelně v rámci společného jednání byla možnost k navázání nových kontaktů i naznačení perspektiv prohloubení vzájemné spolupráce nejenom v rámci navrhovaného výzkumného projektu.

Hlavní část jednání prvního dne, respektive večera, pak byla směřována k možnosti realizace společného mezinárodního komparativního sociologického výzkumu zaměřeného na organizační kulturu v ozbrojených silách zúčastněných stran. Pověřeným zástupcem každé ze zúčastněných stran byla prezentována možnost zapojení do společného výzkumného projektu a především proklamován zájem na společném projektu participovat. Hovořilo se o základním obsahovém zaměření výzkumu, jeho teoreticko-metodologické bázi. Předmětem dalšího jednání v průběhu druhého dne bylo rámcové vymezení projektu a stanovení koordinátorů na mezinárodní úrovni. Účastníci setkání prodiskutovali návrh časového harmonogramu aktivit výzkumného týmu pro rok 2007 a možnosti finančního zajištění činnosti výzkumných týmů pro další období, zejména s ohledem na předpokládané rozsáhlé empirické šetření v ozbrojených silách národních států. Přes místy značně bouřlivou diskusi se účastníci setkání nakonec dopracovali k všeobecnému konsensu.

Výsledky celé akce pak našly finální odraz ve společném komuniké, které bylo zúčastněnými stranami poslední den schváleno a pověřenými zástupci oficiálně podepsáno. Především byl schválen pracovní název mezinárodního komparativního výzkumu „Organizační kultura ozbrojených sil na počátku 21. století“, díky němuž se česká strana může zapojit do mezinárodní vědecko-vý-

zkumné činnosti s možností její perspektivní prezentace na úrovni států V-4. Bude možné provést srovnání situace v předmětné oblasti výzkumu minimálně na úrovni třech zúčastněných zemí, přičemž není vyloučeno ani možné pozdější zapojení Polska do zmíněného projektu.

V úvodních etapách výzkumu převzala koordinační úlohu celého projektu slovenská strana zastoupená mj. Mgr. Jozefem Kutákem a kpt. PhDr. Pavlem Czirákem z GŠ OS SR, kteří výrazně participovali již na předchozím výzkumu orientovaném na oblast profesionalizace ozbrojených sil. Slovenská strana se rovněž zavázala vypracovat návrh rámcového projektu, spolu s návrhem teoretického úvodu a tyto dokumenty odeslat zahraničním partnerům do konce února 2007. Partneři projektu, včetně české strany, poté zpracují a do 30. 4. 2007 odeslou koordinátoru projektu své připomínky a návrhy na dopracování projektu. V měsíci květnu 2007 se uskuteční další setkání výzkumného týmu (předběžně se předpokládá, že místem setkání by bylo Brno). Na tomto setkání se jedná a odsouhlasí pracovní verze výzkumného projektu. Zainteresované strany budou iniciovat plánování finančních prostředků na zabezpečení empirické části výzkumného projektu v roce 2008.

Návrh výše zmíněného projektu a jeho realizace cestou odborného pracoviště – Katedrou sociálních věd a práva FEM UO – je významnou možností zvýšit prestiž univerzity v řadách top-managementu resortu obrany, ale i na mezinárodním fóru prostřednictvím úzké spolupráce s uznávanými zahraničními partnery. Úvodní setkání mezinárodních výzkumných týmů bylo slovenskou stranou zorganizováno na velmi vysoké úrovni (a to jak po stránce organizační i společenské), což také svědčí o významu, jaký je projektu přikládán ze strany GŠ a MO OS Slovenské republiky. Hostitelská strana připravila vynikající podmínky pro zdárný průběh jednání, bylo by vhodné, aby z české strany byly zajištěny obdobné předpoklady pro zdárnou realizaci mezinárodního výzkumného projektu.

Pplk. Mgr. Jaromír Ďuriš, K-109

Hodnocení očkování v podmínkách AČR a ČR

Katedra epidemiologie Fakulty vojenského zdravotnictví UO v Hradci Králové je ojedinělým pracovištěm AČR, které se zabývá klinickým hodnocením očkovacích látek a jejich využitím ve vojenské i civilní praxi. Již od roku 1995 získává zahraniční granty k provádění epidemiologických studií za účelem získání nových poznatků o již registrovaných vakcínách, o nových kombinacích očkovacích látek či o nově vyvíjených vakcínách. Na pracovišti se provádí řada výzkumných úkolů hodnotících imunogenitu, bezpečnost a konzistentnost očkovacích látek v klinických studiích fáze II-IV. Hodnocení očkovacích látek je součástí jednoho z výzkumných záměrů FVZ s názvem Implementace nových poznatků hygieny, preventivního lékařství a epidemiologie do vojenského zdravotnictví, který byl zahájen v roce 2005.

Očkování je dosud stále nejefektivnější možností prevence infekčních onemocnění. Na první pohled by se mohlo zdát, že infekční onemocnění jsou i právě díky očkování na ústupu, ale opak je pravdou. Objevují se stále nové a nové infekce a tato onemocnění jsou z celosvětového pohledu nejčastější příčinou úmrtí. Na infekční onemocnění umírá ročně 13 až 14 milionů osob a infekce jsou příčinou 25 % všech návštěv u praktických lékařů. Velké jsou i ekonomické ztráty, jen u pandemie SARS byly tyto ztráty vyčísleny na 40 miliard US dolarů v roce 2003. Úmrtnost na infekční onemocnění se značně liší podle regionů, v Africe činí 62 %, v J-V Asii 31 % a v Evropě 5 %.

V současné době se můžeme setkat s 3 možnostmi výskytu infekčních onemocnění: nová infekční onemocnění, znovu se objevující infekční onemocnění (např. cholera, plicní mor) a stávající infekční onemocnění.

Mohutnou expanzi nových infekčních onemocnění demonstruje fakt, že za posledních 30 let bylo objeveno více jak 36 nových patogenů. Na prvním místě se jedná o virové původce, zejména RNA viry. Téměř všechny nové infekce (75 %) pocházejí původně ze zvířecích zdrojů. Přibližně 60 % lidských patogenů je zvířecího původu.

Příčiny vzniku nových infekcí je možné rozdělit na 3 faktory: populační (změna demografie, způsobů chování, změna využívání zevního prostředí, rizikové faktory-transplantace, poruchy imunity), epidemiologické (změna dynamiky přenosu infekcí, stoupající obliba domácích mazlíčků, konzumace exotické stravy, globalizace trhu, užší kontakt se zvířecími patogeny) a laboratorní (nové diagnostické metody, cenová dostupnost, objevy nových patogenů). Zcela nové infekce v posledních 25 letech jsou SARS, ptačí chřipka, HIV, Lymská borelióza, některé

virové hemoragické horečky a celá řada dalších. Mezi nové infekce můžeme počítat i známé infekce, jejichž výskyt v populaci signifikantně vzrostl v posledních 20 letech. Příkladem může být Západonilská horečka, importovaná do USA v roce 1999 pravděpodobně z Blízkého východu komáry ve zboží nebo tažnými ptáky s následným rychlým rozšířením po celé Severní Americe a Mexiku. Podobně výskyt opičích neštovic u lidí, kde zdrojem byli psouni préríjní dovezení z Ghany jako domácí mazlíčci k prodeji.

Díky novým infekcím dochází k rostoucí potřebě vývoje nových, modernějších vakcín, rozšiřování spektra očkování v dětské i dospělé populaci a ověřování účinnosti očkovacích látek (vakcín). Se stoupající účastí příslušníků AČR ve vojenských misích a přítomností vojáku v zahraničí (v roce 2007 to má být rekordních 1100 profesionálů) stoupá na významu prevence vzniku infekčních onemocnění spojených s cestováním a pobytem v exotických oblastech. Z tohoto pohledu a z charakteru služebního nasazení jsou vojáci vystaveni více než kdo jiný nebezpečí nákazy infekčního onemocnění, eventuálně epidemií. Proto i součástí zmiňovaného výzkumného záměru je klinické hodnocení účinnosti očkovacích látek.

Na tomto hodnocení se podílí jako řešitelé tito příslušníci katedry: pplk. doc. MUDr. Roman Chlábek, Ph.D., plk. prof. MUDr. Roman Prymula, CSc., Ph.D., mjr. MUDr. Jan Smetana, mjr. MUDr. Roman Šindelář a prof. MUDr. Miroslav Šplího, DrSc.

Mezi nejčastější onemocnění, která jsou preventivně ovlivnitelná a jejich riziko nákazy při pobytu v exotických oblastech je vysoké, patří zánět jater – virová hepatitida A (VHA) a B (VHB). Očkování proti těmto hepatitidám se v AČR provádí téměř rutinně u všech vojáku před výjezdem do zahraničí.

V problematice ochranného očkování jsou proto řešeny i tyto úkoly:

- hodnocení známek prodělané virové hepatitidy (VHA+VHB) v dospělé populaci,
- hodnocení snášenlivosti a imunogenity očkování proti VHA, VHB, vliv věku, pohlaví a tělesné hmotnosti na protilátkovou odpověď, porovnání dostupných vakcín.

Nejenom očkování v dospělosti má přímý dopad na prevenci v české armádě, ale i očkování dětí se promítá do odolnosti bu-

Centrifugace žilní krve v laboratoři

doucích profesionálů, kteří tato dětská očkování absolvují. Např. v roce 2001 bylo v celé ČR zahájeno povinné očkování všech nově narozených dětí proti virové hepatitidě B a infekcím vyvolaných bakterií *Haemophilus influenzae* typu b. Proto součástí výzkumného záměru je i provádění dětských klinických studií jako:

- hodnocení nové 11složkové vakcíny proti pneumokokům,
- hodnocení vakcíny proti planým neštovicím, rotavirovým průjmům.

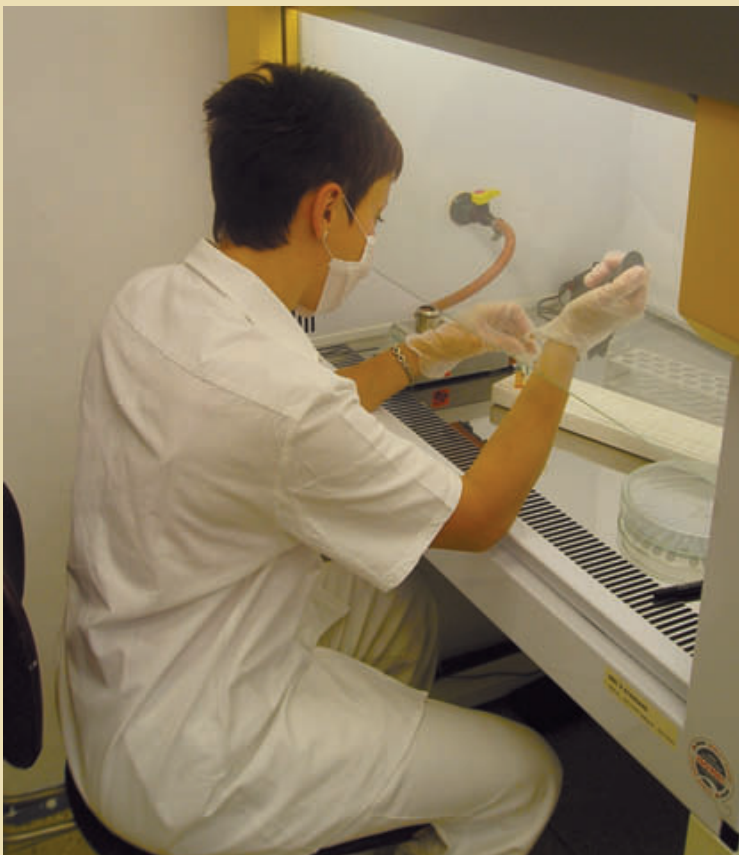
S profesionalizací armády a absencí mladých vojáků základní služby se dá předpokládat, že věkový průměr bude spíše vyšší, než tomu bývalo v uplynulých letech. V rámci výzkumného záměru bylo zjištěno, že s narůstajícím věkem narůstá promořenost prodělanou hepatidou VHA. Na základě výsledku celorepublikových sérologických přehledů z minulých let dochází k postupnému posunu promořenosti (prevalenci) VHA, VHB protilátek do vyšších věkových skupin. Zejména je to markantní u protilátek proti VHA. Výsledky ukázaly na vysokou prevalenci VHA ve vyšších věkových skupinách. Hraničním věkem, kdy dochází k nárůstu prevalence protilátek proti VHA (anti-HAV) je věk 40 let. Osoby starší 40 let mají v průměru v 61,6 % známky prodělané VHA (vyšetřeno 972 osob).

Z těchto důvodů se u osob-vojáků 50 a víceletých ukazuje jako efektivní vyšetřování anti-HAV protilátek před očkovaním, které může odhalit zbytečná očkovaní. Toto vyšetřování je neopodstatněné u osob do 40 let věku. Nejmladší vojáci (do 40 let) jsou v nejvyšším riziku onemocnění VHA a jsou tedy cílovou skupinou očkování.

Vyšetřování před očkovaním na přítomnost známek prodělané VHB se vzhledem k jejich nízké prevalenci (5,2 % osob) v naší civilní i vojenské populaci jeví jako neefektivní ve všech věkových skupinách.

Součástí výzkumného záměru je i hodnocení účinnosti očkování proti VHA a VHB, jednoho z nejčastějších očkování v armádě před výjezdem do zahraničí. V prevenci VHA a VHB se ukázala jako nejvhodnější kombinovaná vakcína proti oběma hepatidám, jejíž imunogenita je nejméně ovlivněna věkem, pohlavím a tělesnou hmotností. Zejména v prevenci VHB u osob starších 40 let byly dosaženy nejlepší výsledky právě s touto kombinovanou vakcínou. 596 dobrovolníků bylo rozděleno do 3 skupin podle aplikované očkovací látky. Látky byly všem aplikovány

do deltového svalu. Skupina 1 byla očkována do levého deltového svalu kombinovanou vakcínou Twinrix™ (GSK) proti hepatitidě A/B; skupina 2 vpravo vakcínou Havrix™ (GSK) proti hepatitidě A a vlevo vakcínou Engerix-B™ (GSK) proti hepatitidě B; skupina 3 vpravo vakcínou Vaqta™ (Sanofi Pasteur) proti hepatitidě A a vlevo vakcínou HB VAX PRO™ (Sanofi-Pasteur) proti hepatitidě B. Jeden měsíc po ukončení kompletního očkování bylo procento chráněných osob proti VHB 92 %; 80 % a 71 % a proti VHA 97 %; 99 % a 99 % ve skupině 1, 2 a 3. Tato ochrana byla statisticky významně vyšší ve skupině 1. Preventivní efekt očkování byl významně ovlivněn výběrem očkovací látky. Kombinová

Zpracování lidského séra k vyšetření

vaná vakcína proti VHA a VHB (Twinrix™) se ukázala jako lepší v porovnání s ostatními vakcínami u osob starších 40 let.

Bude navrženo používání právě této vakcíny při výběru vhodné očkovací látky pro vojenskou zdravotnickou praxi.

V rámci dětských studií probíhalo také klinické hodnocení nové 11složkové vakcíny proti pneumokokům. Tato studie hodnotila účinnost nové vakcíny, která obsahuje polysacharidy z 11 různých sérotypů *Streptococcus pneumoniae* každý konjugovaný na *Haemophilus influenzae* – derivovaný protein D v prevenci akutního zánětu středního ucha. 4968 kojenců bylo náhodně rozděleno a obdrželo buď pneumokokovou vakcínu konjugovanou na protein D nebo vakcínu proti hepatitis A ve věku 3, 4, 5, a 12-15

měsíců a byli sledováni do konce druhého roku věku.

Od 2 týdnů po třetí dávce do 24-27 měsíců věku bylo zaznamenáno 333 klinických episod akutního zánětu středního ucha ve skupině s D-proteinem (n=2455) a 499 v kontrolní skupině (n=2452), poskytuje významnou (33,6% [95% CI 20,8-44,3]) redukci v celkové incidence akutní otitis media. Účinnost vakcíny byla prokázána u episod akutního zánětu středního ucha vyvolaných sérotypy pneumokoků ve vakcíně (52,6% [35,0-65,5] pro první epizodu a 57,6% [41,4-69,3] pro každou epizodu). Účinnost byla také prokázána u zánětu středního ucha způsobeného ne-typovatelným *H. influenzae* (35,3% [1,8-57,4]). Vakcínou redukováný výskyt infekce k vakcíně vztažených cross-reaktivních pneumokokových sérotypů dosáhl 65,5 %, ale neovlivnil významně počet episod vyvolaných ostatními sérotypy nepokrytými vakcínou. Tyto výsledky potvrzují, že použití *H. influenzae* – derivovaného proteinu D jako nosného proteinu pro pneumokokové polysacharidy nedovolují pouze ochranu proti pneumokokovému zánětu středního ucha, ale také proti zánětu středního ucha volaným neotypovatelným *H. influenzae*. Zda-li tento přístup také umožní zlepšit ochranu dolního respiračního traktu proti infekcím ukáže další sledování.

V minulosti pracovníci Katedry epidemiologie FVZ hodnotili celou řadu očkovacích látek, např. proti chřipce, klíšťové meningoencefalitidě, břišnímu tyfu a jako druhé centrum v Evropě katedra dokončila projekty ke zhodnocení rekombinantní očkovací látky proti lymfické nemoci.

Naplňování cílů uvedeného výzkumného záměru je nejenom finančně náročné, ale hodnocení musí probíhat na řádově stovkách až tisících dobrovolníků a musí splňovat všechna přísná etická, klinická a laboratorní hlediska včetně požadavků příslušných domácích i mezinárodních institucí (Ministerstva zdravotnictví, Státního ústavu pro kontrolu léčiv, etických komisí apod.)

Výsledky hodnocení očkovacích látek pomáhá rozšiřovat a optimalizovat spektrum očkování ovlivnitelných infekčních onemocnění, což se projeví vyšší odolností vojenských profesionálů.

Pplk. doc. MUDr. Roman Chlábek, Ph.D., K-301

Úspěšná premiéra

Koncem listopadu 2006 se uskutečnila v italských Benátkách mezinárodní vědecká konference WSEAS nazvaná Applied Electromagnetics, Wireless and Optical Communications (ELECTROSCIENCE 2006). Na tuto konferenci nabídly své příspěvky, tematicky související s připravovanými disertačními pracemi, poruči Aneta Coufalíková a Markéta Smejkalová Mazálková – studentky interní formy doktorského studia na Katedře komunikačních a informačních systémů Fakulty vojenských technologií UO.

Oba nabídnuté příspěvky byly na základě kladného stanoviska recenzentů programovým výborem konference přijaty a obě autorky z K-209 na této prestižní vědecké konferenci mohly se svými příspěvky aktivně vystoupit. Tato úspěšná premiéra obou zúčastněných na fóru tohoto typu byla posléze navíc korunována faktem, že práce por. Ing. Markéty Smejkalové Mazálkové byla za originalitu a vědecký dopad a prezentaci vyhodnocena jako nejlepší studentská práce celé konference ELECTROSCIENCE 2006.

Protože dosažený výsledek v tvrdé mezinárodní konkurenci lze pokládat za velmi významný a některé postřehy z průběhu konference mohou být zajímavé pro širší akademickou obec a zejména další studenty doktorského studia na Univerzitě obrany, přinášíme rozhovor s oběma úspěšnými účastnicemi této vědecké akce.

Konference pořádané organizací WSEAS patří mezi prestižní, dalo by hodně práce publikovat zde svůj příspěvek?

Poručice Markéta Smejkalová Mazálková

O konferencích pořádaných touto organizací víme delší dobu, protože doktorandi z naší katedry zde před dvěma lety již publikovali. Vystoupení na mezinárodní konferenci se svým příspěvkem jsme si chystaly necelý rok a bylo také potřeba najít konferenci s konkrétním odborným zaměřením. Organizace WSEAS vždy pořádá tzv. „multikonferenci“, tedy několik konferencí naráz. V Benátkách jich bylo šest a jedna z nich byla vhodná i pro nás – konference ELECTROSCIENCE. Asi nejtěžší bylo zpracování materiálů dle požadavků organizace. Vždyť například do Benátek pořadatelé přijali z 623 zaslaných pouze 378 příspěvků k prezentaci.

Jaké požadavky WSEAS na příspěvek mělo?

Mimo odborné způsobilosti a tématického zařazení byl kladen důraz na bezchybnost jazyka – na konferenci se samozřejmě publikuje v angličtině – a především na srozumitelnost příspěvku. Organizace WSEAS sdružuje lidi z celého světa a je tedy potřeba, aby odborný text napsaný u nás bez potíží pochopili například v Indii. Samotný příspěvek před přijetím na konferenci prochází rukama několika recenzentů a podle jejich pokynů je potřeba jej upravit. Podmínky

Poručice Aneta Coufalíková

pro publikování v žurnálu WSEAS jsou ještě o něco přísnější; takový příspěvek shlédne dokonce šest recenzentů. Naše příspěvky se dostaly do žurnálu i přes tyto přísné požadavky. Nejvíce nám asi svými radami pomohl náš školitel doc. Ing. Miroslav Titl, CSc., který samozřejmě má dostatečné zkušenosti, a dále jsme konzultovaly texty s vyučujícími z Centra jazykové přípravy UO.

Měly jste nějaké potíže s angličtinou?

Prakticky žádné, bez problémů jsme rozuměly přednáškám i diskusím a ani naše vlastní prezentace nám nedělala potíže. Pouze v několika málo případech, kdy samotní přednášející s jazykem spíše zápasili, to bylo horší, ale šlo o výjimky. Naopak, naše příspěvky (v kombinaci odborného materiálu podaného srozumitelným jazykem) pořadatele přesvědčily k tomu, že jsme byly požádány, zda bychom nechtěly samy recenzovat zaslané příspěvky na další konferenci.

Konference WSEAS jsou tedy náročné na kvalitu publikovaných prací, liší se oproti ostatním i v něčem jiném?

Rozhodně ano. Že jde o prestižní konferenci poznáte na místě podle mnoha věcí. Například počet účastníků přesáhl 450, zabezpečení bylo na vysoké úrovni, organizátoři měli vše zvládnuté a nemuseli věci řešit až v průběhu. Zúčastnily jsme se již odhadem deseti konferencí, ale tato byla minimálně o úroveň výše.

Práce poručice Markéty Smejkalové Mazálkové byla dokonce vyhodnocena jako nejlepší studentská práce, jak si tohoto ocenění vážíte?

Konference pořádané organizací WSEAS nejsou primárně zaměřeny na studenty a tedy i studentů zde mnoho nebylo. Naopak, více si vážíme faktu, že byly příspěvky vůbec přijaty. Plánujeme zúčastnit se další konference WSEAS ještě letos.

Kompletní zpráva o konferenci je k dispozici na webové adrese: <http://worldses.org/reports/2006/venice>

Připravil: npor. Alois BRÁZDA

Rytíři dělostřelectva

Několik dní před Vánocemi bylo na Klubu UO přijato do rytířského stavu dělostřelectva a pasováno na rytíře pět současných a bývalých příslušníků naší školy

V pondělí 18. prosince 2006 v klubovém zařízení UO došlo k založení Klubu České a slovenské obce dělostřelecké na Univerzitě obrany. Příslušníci UO a čestní hosté se v tomto předvánočním čase sešli při mimořádné a zvláště šťastné a milé příležitosti, kdy Česká a slovenská obec dělostřelecká projevila úctu a uznání lidem, kteří se významným způsobem zasloužili o rozvoj dělostřelectva a jeho propagaci.

Na slavnostním shromáždění byli rytířem dělostřelectva pasováni: plk. gšt. Ing. Miloslav Vácha, plk. prof. Ing. Zdeněk Vintr, CSc., plk. v.v. prof. Ing. Lubomír Popelínský, DrSc., plk. v.v. prof. Ing. Vladimír Klaban, CSc. a plk. v.v. doc. Ing. Milan Šebesta, CSc. Slavnostního aktu se zúčastnili prezident České a slovenské obce dělostřelecké (ČaSOD) pplk.v z. Ing. Martin Neuschl, viceprezident sdružení plk. v.v. Ing. Jan Klusáček a člen revizní komise pplk. v z. Ing. Rudolf Rak. Mezi hosty byl rovněž prorektor pro rozvoj UO plk. prof. Ing. Bohuslav Příkryl, Ph.D.

Se slavnostním projevem vystoupil prezident ČaSOD podplukovník v z. Martin Neuschl. Poté následoval slavnostní akt pasování nových rytířů dělostřelectva, který provedl společně s prezidentem i viceprezident sdružení plukovník v.v. Jan Klusáček (na snímku pasuje plukovníka Zdeňka Vintra). Po ukončení pasování rytířů dělostřelectva vystoupili nově pasovaní rytíři, kteří poděkovali za to, že jim ČaSOD udělila tento čestný titul.

Po nezbytných úvodních procedurách slavnostního obřadu byla provedena volba předsedy a místopředsedů Klubu ČaSOD na UO. Předsedou klubu byl zvolen plukovník Bohuslav Příkryl a místopředsedy plukovník v z. Vojtěch Hrubý a plukovník v z. Miroslav Hřebíček. Tajemníkem klubu se stal npor. David Kusmič. Klub ČaSOD na UO má v současné době patnáct členů.

Nově ustanovený Klub ČaSOD na Univerzitě obrany a jeho vedení zve zájemce o členství do svých řad. Věříme, že se do činnosti klubu zapojí studenti UO, ale i současní a bývalí příslušníci a pracovníci UO (dřívější Vojenské akademie v Brně a Vysoké vojenské školy pozemního vojska ve Vyškově), studenti a absolventi – dělostřelci a příslušníci výzbrojní specializace. Zájemci se mohou přihlásit u tajemníka, případně předsedy a místopředsedů klubu, kde obdrží přihlášku a další informace.

Připravil: Ing. Miroslav Hřebíček, CSc.

Co je ČaSOD

Česká a slovenská obec dělostřelecká je podle zákona č. 83/1990 Sb. občanským sdružením a má tyto cíle:

- Udržovat, rozvíjet, šířit historické tradice československého raketového vojska a dělostřelectva formou propagace, přednášek, seminářů, setkání, konzultací a publikační činnosti.

- Rozvíjet dobré vztahy mezi vojáky v činné službě, v záloze, ve výslužbě, veterány a též civilní veřejností, zvláště mládeží, zajímající se o novodobou vojenskou historii ČR a SR.

- Uspokojovat potřeby a zájmy členů sdružení, jejich rodin a pozůstalých organizováním odborných, společenských a kulturních akcí, sportovních akcí s brannou tematikou a pomoci v oblasti sociální, zdravotní a jiných oblastech podle možností sdružení.

- Podílet se z titulu odborných znalostí a zkušeností svých členů na přípravě právních předpisů, organizačních a služebních řádů AČR a OS SR, týkajících se raketového vojska a dělostřelectva, vojáků a veteránů těchto vojenských odborností. V této oblasti spolupracovat se zastupitelskými sbory, jejich členy, orgány státní správy a samosprávy, příslušnými složkami armád a obdobnými profesními sdruženími a svazy.

Kříž rytíře dělostřelectva

ÉCOLE DU SERVICE DE SANTÉ DES ARMÉES LYON BRON

Vážení čtenáři, po našem představení se v minulých číslech Listů UO, nám ještě dovoluete ve stručnosti představit École du service de santé des armées Lyon Bron (dále ESSA), kde jsme měly (praporčice Jana Mathonová a Kateřina Menclová) tu možnost vykonat naší stáž v měsíci září 2006, a nastínit její systém fungování a jeho srovnání s naším.

Vojenská škola ESSA byla poprvé vybudována ve Strasbourgu v roce 1856. Po jejím uzavření v roce 1871 si Francouzi záhy uvědomili, že chtějí-li mít profesionální vojenské lékaře, je nutné jim vojenské vzdělání poskytovat již v průběhu studia medicíny. Tato nutnost umožnila znovuotevření školy roku 1888 v Lyonu. Postupující modernizace města přinutila postavit nový komplex tak prestižní škole jako ESSA v sedm kilometrů vzdáleném Bronu. Dnes Francie disponuje dvěma vojenskými lékařskými školami: ESSA Lyon Bron a menší škola v Bordeaux.

ESSA přijímá do prvního ročníku téměř sto studentů (Bordeaux navíc asi 40 až 50 studentů). Pro nastínění rozdílů velikosti, naše Fakulta vojenského zdravotnictví UO poskytuje přístřeší v průměru dvaceti studentům v ročníku.

ESSA nenabízí jen studium všeobecné medicíny. S ní zajišťuje i obor farmacie, stomatologie a veterinární medicíny. Nemá statut fakulty ani univerzity, tudíž zde nenajdeme ani akademický senát. Vrchním velitelem školy je Médecin général inspecteur Alain Flechaire. Ředitelem studijních záležitostí je od června loňského roku plukovník Damien Lejeune, který nás také osobně uvítal a sám vyslovil přání o pokračování studentských stáží mezi již dlouho si blízkými FVZ UO a ESSA.

Studenti nazývaní „Santards“ se zúčastňují výuky podobně jako my u nás. Jsou studenty civilních lékařských fakult Univer-

zity Claude Bernard v Lyonu. V létě pak uskutečňují následovně vojenské výcviky: *základní* – před vstupem do armády (dva týdny ve vojenském táboře), *sesterská praxe* – ve vojenské nemocnici (tři týdny po prvním roce studia), *doplňující* – před vstupem do druhého ročníku (tři týdny ve vojenském táboře), *specializovaný* – před vstupem do třetího ročníku (tři týdny u jednotek námořních, pozemních a vzdušných sil). Teoretické vojenské vzdělávání je uskutečňováno v rámci ESSA.

Studium v prvním ročníku vojenské medicíny je ve znamení disciplíny. Studenti pravidelně podstupují písemné testy ověřující jejich znalosti v průběhu roku. Jejich úspěšné složení jim později dovoluje opouštění posádky mimo víkendy. První semestr směji opustit posádku v týdnu jen kvůli výuce na fakultě (kam je vozí autobus), o víkendu směji domů. Škola jim též poskytuje večerní doučovací semináře, tím si zajišťuje maximální úspěšnost svých studentů u závěrečných zkoušek po prvním ročníku na civilní fakultě. Ty jsou ve Francii stejně selektivní jako u nás přijímací zkoušky na vysokou školu.

Během studia nemají studenti hodnot. Ve třetím ročníku skládají vojenské znalosti a fyzické zkoušky a stávají se tzv. aspiranty. Po skončení šestiletého studia si na základě celostátního konkurzu vybírají specializace. Postupují do studia třetího cyklu a pracují v pozicích „internes“ (u nás lékaři v předatestační přípravě) ve vojenských nemocnicích a zdravotnických zařízeních. Po obhajobě diplomové práce a vykonání zkoušky po třetím cyklu získávají titul doktor medicíny.

Francie v současnosti disponuje devíti vojenskými nemocnicemi, kde zdravotní

Na civilním snímku studentky Fakulty vojenského zdravotnictví Kateřina Menclová (vlevo) a Jana Mathonová

personál (lékaři, zdravotní sestry) je výhradně vojenský.

Vrátíme-li se zpět k areálu školy, je vybaven studentskými kolejemi (studenti je platí asi 40 Euro/měsíc při platu 1100 Euro/měsíc), kde bydlí až do druhého ročníku v dvoulůžkových pokojích. Poté mohou využívat pokoje jednolůžkové, většina studentů však bydlí ve městě. V areálu je jim plně k dispozici i jídelna s možností odběru stravy třikrát denně a obrovský sportovní komplex s tenisovými kurty, běžeckou dráhou a dvaceti pěti metrovým bazénem. Výukové prostory nabízejí několik učeben, knihovnu, studovnu, počítačovou učebnu s dvaceti čtyř hodinovým přístupem na internet.

Na konec zmíníme zahraniční stáže studentů. ESSA uskutečňuje výměnné pobyty studentů s partnerskými univerzitami v USA (Bethseda), Německu (Mnichov), Maroku (Ribát) a České republice (Hradec Králové). Její studenti se účastní i jednoměsíčních až tříměsíčních medicínských stáží organizovaných Univerzitou Claude Bernard skoro po celém světě (Kanada, USA, Vietnam, Kambodža, Austrálie, frankofonní Afrika).

Pokusíme-li se tedy shrnout rozdíly mezi studiem na FVZ UO a ESSA, zjistíme, že nejsou velké. Kvalita výuky je prakticky totožná, přihlédneme-li k odlišnému systému francouzského školství. Velká podobnost je i v oblasti výcviku – zúčastnily jsme se cvičení, kdy studenti stejně jako u nás modelovali situace v poli (vyprošťování, sběry, přesuny raněných na etapách). Rozdíly, které zde najdeme, se spíše odvíjejí od velikosti francouzské armády (více než desetkrát větší), jejich finančních možností a velikosti Francie vůbec.

Avšak podobnost systému vzdělávání na FVZ UO a ESSA přináší nespornou výhodu oběma stranám, a totiž možnost v pokračování podobných recipročních stáží a tím vzájemné obohacení se o znalost fungování alianční armády, respektive systému vzdělávání a systému zdravotnictví v zahraniční zemi.

Nprap. Kateřina Menclová, FVZ

K závěru semestru neodmyslitelně patří zkoušky, které například na K-110 začaly 17. ledna

Univerzita obrany nezapomíná

Při příležitosti svého životního jubilea nedávno navštívil Univerzitu obrany generál-major ve výslužbě prof. Ing. František Kantor, CSc., který působil na brněnské vojenské akademii v letech 1955 až 1990. K osmdesátým narozeninám mu na zasedací místnost rektora přišli popřát bývalí spolupracovníci, kteří na univerzitě doposud působí.

Na setkání vzpomínal profesor Kantor na svou bohatou vojenskou kariéru, jejíž převážná část byla spjata s Vojenskou technickou akademií Antonína Zápotockého a později Vojenskou akademií Antonína Zápotockého. Následníkem těchto institucí se stala Vojenská akademie v Brně, jejíž tradici nyní nese Univerzita obrany.

Pan Kantor nastoupil na VTA AZ jako posluchač velitelského oboru dělostřelecké fakulty v roce 1951 v hodnosti poručík; v té době měl za sebou již tři roky v armádě. Po ukončení studia krátce působil ve funkci zástupce velitele 184. pldp, ale škola jej potřebovala, vrátil se jako

učitel taktiky PLD. V letech 1957 až 1960 absolvoval Vojenskou dělostřeleckou akademii maršála Voronova v Leningradě, katedru PLD. Po návratu v roce 1961 se stal náčelníkem katedry bojového a operačního použití prostředků PVO a v roce 1971 zástupcem náčelníka fakulty letecké, PVO a spojovací pro učební činnost.

Přestože, v té době ještě podplukovník Kantor, chtěl učit a nakrátko se mu to ještě podařilo jako náčelníku katedry PVO pozemních vojsk v rámci zavádění výuky nové raketové techniky PVO, úřednická funkce mu byla souzena. Od roku 1976 vykonával funkci náčelníka školského oddělení VA AZ, která v té době měla 41 kateder, 700 učitelů a 150 učebních skupin. Od roku 1983 až do odchodu do důchodu v roce 1990 zastával post zástupce náčelníka VA AZ pro učební činnost.

Na závěr přijetí předal prorektor pro vnější vztahy UO plk. gšt. Ing. Miloslav Vácha panu generálovi pamětní list a dárek.

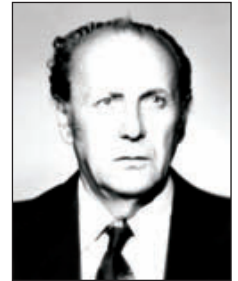
Text a foto: npor. Alois Brázda

Plesová sezóna je tu! Po velmi zdařilém plesu Fakulty vojenských technologií se o týden později na Klubu UO konal odborový ples. Zahájení 3. odborového plesu na UO se ujala předsedkyně základní organizace docentka Šárka Sobotková, která přivítala rektora, prorektora pro rozvoj, děkany fakult a všechny přítomné odboráře. Již tradičně k odborovým plesům patří bohatý kulturní program. O předtančení se postaral TK Akademik, kouzla a iluze předvedl Jarda Velen, s ohněm si pohrál fakír Jin Fan a k tanci hrála prostějovská hudební skupina Romantica. Na odborovém plese se prostě všichni dobře bavili.

Osmdesátiny docenta Maryšky

Začátkem ledna 2007 oslavil osmdesáté narozeniny významný vědeckopedagogický pracovník bývalé vojenské akademie doc. Ing. Václav Maryška, CSc., který v šedesátých letech minulého století patřil k vědeckým kapacitám československé armády.

Po studiu na reálném gymnáziu nastoupil Václav Maryška do Letecké vojenské akademie v Hradci Králové. Po jejím ukončení v roce 1949 sloužil u stíhacího leteckého pluku. V letech 1951 až 1954 absolvoval Vojenskou technickou akademii v Brně a stal se zástupcem velitele stíhacího leteckého pluku. V roce 1956 byl přeložen na Katedru operačního umění, taktiky letectva a letovodské služby na VTA.

V roce 1962 se stal docentem a náčelníkem katedry. Ve svém habilitačním spise se věnoval operační činnosti letectva. Ze tří kateder ustavil skupinu, která na bázi metody Monte Carlo umožňovala vyhodnotit operační použití lehkého bitevního letounu B-52 (vývojového předchůdce L-159). Šlo o první pokus o válečnou hru v ČSLA vůbec.

V šedesátých letech byl členem předsednictva Vědecké rady ministra národní obrany, předsednictva Vědecké rady náčelníka generálního štábu, Státní komise pro vědu a techniku apod. Zúčastňoval se všech významných vojensko-vědeckých akcí a všech druhů cvičení na nejvyšší úrovni, zpravidla v rozborové skupině.

Pro účast na událostech z let 1968 a 1969 – docent Maryška se mimo jiné stal signatářem vojenského memoranda – byl z armády vyloučen a mohl pracovat jen jako dělník vrchní stavby a pak řidič trolejbusu u DPmB. V roce 1972 byl ze zdravotních důvodů z DPmB propuštěn a směl nastoupit službu likvidátora škod státních hospodářských organizací v České státní pojišťovně. Ve svých šedesáti letech odešel do starobního důchodu.

V říjnu 1990 byl reaktivován a zastával funkci odborného asistenta Katedry operačního umění, taktiky letectva a povětrnostní služby na Vojenské akademii v Brně, 1. 2. 1991 byl ustanoven do své někdejší funkce náčelníka této katedry. Po dohodě s velitelem letectva a PVO přešel na Institut strategických studií, kde vedl samostatnou strategicko-operační sekci letectva a PVO GŠ AČR, a to do 30. 9. 1993, pak jako občanský zaměstnanec působil u Výzkumného ústavu letectva do března 1994.

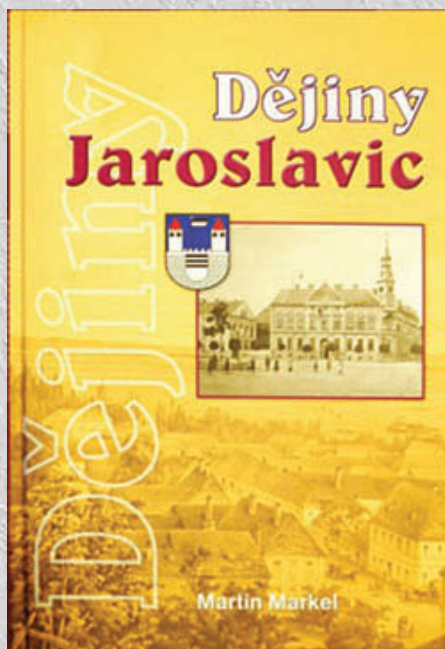
Z mého jubilejního článku je patrné, jaké osobnosti dovedla VTA vychovat, a jak jí – právě v osobě doc. Ing. Václava Maryšky, CSc. – svou zásluhou vědeckopedagogickou a organizační práci dovedly sloužit a přispívat k její vysoké úrovni a prestiži.

Do dalších let přejeme panu docentovi zdraví a pohodu.

Plk. v.v. doc. PhDr. Jirí Sedlák, CSc.

Kniha o dějinách pohraniční obce

Dne 2. prosince 2006 proběhl na obecním úřadě v Jaroslavicích (obec na rakousko-moravském pomezí na Znojemsku) slavnostní křest knihy **Dějiny Jaroslavic**, kterou napsal vedoucí skupiny historie a politikologie na Katedře sociálních věd a práva FEM Mgr. Martin Markel, Ph.D.

Vydání knihy bylo výsledkem jeho mnohaletého bádání o dějinách tohoto bývalého okresního městečka a autora vedla k tomuto tématu nejen profese historika, ale i osobní vztah k obci, neboť z ní pocházejí jeho předkové a v současnosti zde dr. Markel relaxuje při práci ve své vinici.

Projekt vydání knihy finančně zajistily obec Jaroslavice a Jihomoravský kraj, který pokryl třetinu nákladů na vydání této monografie. Křest otevřel starosta Jaroslavic Petr Zálešák a k významným hostům patřili člen krajského zastupitelstva Mgr. Jiří Šimeček (ODS), člen kulturní komise Jihomoravského kraje Mgr. Zdeněk Čížmár a viceguvernér

Rakouské národní banky (a místní rodák) Dr. Manfred Frey.

Po uvítání téměř tří desítek hostů kolega Markel představil svoji knihu o 277 stranách, v pevných deskách a tištěnou na křídovém papíře, v níž nechybí množství ilustračních fotografií, starých pohlednic či autorových kreseb. V jím vyprávěném příběhu pohraniční obce abstrahuje od interpretace stojící na národoveckém mýtu, naopak ten český i německý odmítá, a výklad jaroslavické minulosti vychází z kategorie svobody. Kompozice dějin obce počíná popisem standardního, obyčejného poddanského městečka, graduje do vzestupu městečka dlouhého 19. věku a přechází do pádu ve vesnici ve století 20. Z knihy je velice zřetelná snaha integrovat dosavadní výklady její historie a zmírnit dosavadní spory pramenící z česko-německé dichotomie při uchopení dějin pohraničních obcí.

Autor při křtu vyzvedl především myšlenku polohy Jaroslavic na půli cesty mezi Brnem a Vidní coby stěžejní okolnosti rozvoje obce a na ni navázal i další řečník, Dr. Frey z Rakouska. Ten představil knihu vzpomínek svého bratra Erharda o jejich rodině v Československu a Rakousku a otevřel i možnost vydání rakouské mutace Markelových dějin Jaroslavic. Účastníky slavnosti následně pozdravili zástupci Jihomoravského kraje, pánové Šimeček a Čížmár a vyslovili přání spolupracovat s dr. Markelem na projektu dějin města Znojma. Poté byla kniha konečně pokřtěna. Církevního aktu se ujal místní farář, pan Kohoutek a světské uvítání knihy provedl sám autor, když knihu pomazal jaroslavickým – a tudíž kvalitním, bílým, polosuchým – vínem. Nyní se již mohla publikace vydat ke svým čtenářům. Na následném rautu byl kolega Markel zajat dychtivými zájemci o dějiny obce a ujal se autogramiády své knihy. Slavnost byla uzavřena neformálními diskusemi při sklence vína a drobném občerstvení.

Vydávání knih příslušníky Katedry sociálních věd a práva FEM patří již k jejich standardům a nový počín kolegy Markela jde v tradici badatelského zaujetí a tvůrčí potence tohoto pracoviště Univerzity obrany. Věřím, že kniha – přímo vybízející k zamýšlení nad posledními staletími u nás – si najde mnoho vděčných čtenářů.

Libor Svoboda, K-109

UNVÍN 2006

Dne 13. prosince 2006 se v klubovém zařízení UO uskutečnilo slavnostní vyhlášení výsledků soutěže „UNVÍN“ – Univerzitní víno 2006. Na slavnostním večeru se mohla pozvaná širší veřejnost seznámit s výsledky soutěže, sledovat slavnostní předání diplomů a ocenění a ochutnat zejména první tři umístěné vzorky vín z obou kategorií společně i s ostatními soutěžními vzorky vín.

Do třetího ročníku soutěže bylo řádně přihlášeno celkem 44 vzorků v kategorii „víno bílé“ a v kategorii „víno červené“ od třinácti českých a moravských výrobců a distributorů vína. Sensorické hodnocení přihlášených vzorků metodou „100“ podle mezinárodní unie enologů provedla degustační komise dne 22. listopadu 2006.

V kategorii „víno bílé“ obstál nejlépe Ryzlink rýnský, ročník 2005, výběr z hroznů od výrobce Vladimír Tetur, Velké Bílovice. Na druhém místě se umístil Muškát moravský, ročník 2005, pozdní sběr od stejného výrobce a na třetím Pálava, ročník 2005, výběr z hroznů, výrobce ZNOVÍN Znojmo, sídlo Šatov. V kategorii „víno červené“ zvítězil Cabernet Moravia, ročník 2005, kabinet s přívlastkem od výrobce Vinařství Plešinger. Druhou příčku obsadil Cabernet Sauvignon, ročník 2005, pozdní sběr od Vladimíra Bízy z Čejkovic. Na třetím místě se umístila Frankovka barrique, ročník 2003, pozdní sběr, firma LIVI.

Diplomy vítězům třetího ročníku soutěže „UNVÍN“ – Univerzitní víno 2006 předal rektor – velitel Univerzity

obraný brigádní generál Rudolf Urban. Slavnostní večer představoval také setkání velení UO se zástupci brněnské samosprávy, vysokých škol, spolupracujících organizací a soukromých firem v závěru roku 2006.

Text a foto: Pavel Pazdera

Příslušníci a zaměstnanci UO mohou od října loňského roku využívat služeb Spinning centra, které bylo nově zřízeno v prostorách Klubu UO na Šumavské ulici. Cvičení pod vedením instruktora probíhá pravidelně v pondělí, úterý a čtvrtek od 16.30 hodin, minimální počet cvičících je 3 a maximální 6. Centra lze využít i v rámci služební tělovýchovy, kdy cvičení organizuje a řídí mj. Josef Čuřík. Závazné přihlášky pro obě formy cvičení je možné potvrdit na telefonech 443835 nebo 443566.

O vojně humorně

Další Švejka po Švejkově

Do „Švejka po Švejkově“ patří nejen B. Brechtův *Švejka za druhé světové války*, ale i *Osudy dobrého Švejka po druhé světové válce* Josefa Jaroslava Marka, údajně vnuka jedné z postav z Haškova *Švejka* – jednoročního dobrovolníka Marka. Švejka zde žije už v poúnorovém režimu. Marek Haška napodobuje už názvem krátké kapitoly první – *Tak nám zabili Clementise aneb pondělí*, což sděluje Švejkově s. Müllerová. Oba jsou zaměstnáni jako malíři holubic míru na transparenty. Švejka to hned komentuje: „To půjčíte, paní Müllerová, nějakému prezidentovi čepici, vona se mu zalíbí a nechá si ji nakonec i s vaší hlavou.“ – „A proč myslíte, pane Švejka, že u nás tolik lidí popravují a zavírají, když říkají pořád, že jsou spravedlivá vlada?“ – „To máte jednoduchý, když jsou spravedlivá vlada, tak vidí, co je tady nespravedlností, a musí to všechno pomlátit a pozavírat.“ Kapitola druhá – *Hovory s Palivcem aneb úterý aneb lidské osudy* – je vlastně Švejkovým monologem, neboť hostinský Palivec po návratu z uranových dolů zarytě mlčí a jen nosí Švejkově jedno pivo za druhým – a leští neustále zasklený obraz Stalina. Švejka zde mj. líčí, jak chytrá opice si vyměnila místo s krajským tajemníkem strany, jak básník Pumpáček přizpůsoboval tutéž oslavnou básničku sedmi po sobě jdoucím vůdcům atd. Vyslovuje řadu mouder jako například, že „sebekritika je stejně moc potřebná a prospěšná. Když se fackuješ sám, tak tě ostatní soudruzi tolik nefackují“. Filosofuje až na úrovni dialektiky uváděje takové zlaté Švejkové kruhové pravidlo: „Von když někdo moc bojuje za spravedlnost, tak je to nakonec nespravedlivě gaunýrek, když někdo moc mluví o své poctivosti, je to zláda, a když někdo moc bojuje za mír, tak vlastně válčí (...).“ V kapitole třetí – *Dobrý soudruh Švejka s kuchařem Jurajdou v prvomájovém průvodu aneb středa* – nesou oba portrét soudruha továrníka Engelse a víc v tom ranním chladnu stojí než o decimetry popocházejí. Mluví oba, ale víc Švejka, který uvádí případ hokynáře Konipáska, jenž přišel o své hokynářství, a proto se rozhodl – spolu s jinými – obnovit panství buržoazie a vydali leták „*Buržoové všech zemí, spojte se! Je třeba skončit s panstvím proletariátu! Oni nemohou ztratit nic než své okovy, ale my můžeme ztratit naše vily a fabriky a baletky a tučná bankovní konta v bankách!* (...).“ Švejka dále vypráví, jak okresní tajemník strany – spiritista vyvolával ducha Lenina a kádroval lidi i podle jejich minulých vtělení. Na šéfa výroby zimníků s třemi rukávy, nebo na soustružníka, kterého udělali ředitelem pivovaru, by se hodil Švejkův výrok „To víte, čím víc toho soudruzi kazejí, tím větší a větší funkce dostávají.“ A o režimu: „Tady se může všechno, ale nic se nesmí.“

Marek se snaží dosti zdařile pokračovat v duchu Haškova – Švejka komentování a mudrování, ale někde přestřeluje do naprostých nepravděpodobností (např. když bača dá synovi jméno Pryčskomunismem) a nevytváří humor po haškovsku, tj. ze vztahů Švejka k lidem (zvláště k nadřazeným) v jeho různých situacích. Jít v duchu Ladových ilustrací se pokusil pěti kresbami Jiří Pěkný. – Z dalších švejkiád možno uvést prózu V. Budinského *Volové na plotě aneb Švejkův vnuk na cvičení*, ale o tom příště.

Plk. v.v. doc. PhDr. Jiří Sedlák, CSc.

BVV
Veletřhy
Brno

Veletřní okénko

Co nabízí výstaviště v únoru

Móda a zrak

Tyto dvě zdánlivě nesouvisějící věci jsou tématem únorového dění na brněnském výstavišti. Mezinárodní veletrh módy a textilií Styl bude probíhat od 13. do 15. února a bude věnován nejenom módě. Tě bude patřit převážná část plochy, módní přehlídky, finále soutěže návrhářů o titul Top Style Designer – únor 2007. Pro studenty textilních škol je určena soutěž Green Design 2007, do které je zapojeno osmdesát studentů z patnácti škol z ČR a SR. Novinkou bude projekt Clutex. V pavilonu C bude poprvé představena expozice vývojových firem a výrobců technických textilií. Vzhledem k vysoké náročnosti se výrobci nemusí obávat asijské konkurence a poptávka po technických textiliích stoupá. Úplatňují se ve zdravotnictví, stavebnictví, zemědělství, výrobě ochranných oděvů a ve zbrojním průmyslu. Expozice bude rozdělena do čtyřech tematických částí na nemocnici, stavbu, u hasičů a inteligentní textílie. Ty poslední nejen reagují na světlo vystoupením vzoru nebo zadrží dešť a propouštějí pot, ale zadrží i projektil z ruční zbraně.

Současně se Stylem bude probíhat Mezinárodní veletrh obuvi a koženého zboží Kabo a svou premiéru zažije Mezinárodní veletrh kosmetiky Cosmetics. Vždy v únoru nabídne pomůcky pro péči o tělo a vlasy, vybavení solárií a kosmetických salonů, wellness produkty, t.j. produkty zdravého životního stylu. Je určen pro odbornou veřejnost z oboru kosmetika a kadeřnictví

a je na něho navázáno Mistrovství ČR mladých kadeřníků a kosmetiček. Tento veletrh si odborná veřejnost vyžádala a je jediný v ČR.

Očních vad v populaci přibývá. Příčinou jsou barevné obrazovky a současný svět, který nás nutí vidět přesněji než naše předky. Dřímající oční vada, jež by se dřív neprojevovala, má tak šanci se rozvinout. Na tyto trendy reaguje Mezinárodní veletrh oční optiky a oftalmologie Opta, který proběhne od 23. do 25. února. Bude tam možné mimo jiné vidět brýlové čočky Nulux Aktiv od našeho předního výrobce a dodavatele korekčních čoček Dioptry a.s. Turnov. Dodávají energii očím namáhaným počítačem a řízením automobilu a jsou přihlášeny do soutěže Top Opta 2007.

Dr. Vít Pospíšil

Lístky na veletrh

Studenti, uvedené veletrhy můžete navštívit za jednu korunu; jak? Nejpозději 7 dní před zahájením veletrhu (pozdější objednávky nebudou vyřízeny) si musíte u paní Jarmily Klučkové (Kounicova 65, kancelář 112 ve 3. – rektorském – patře), telefonicky na 442732 anebo e-mailem na adresu jarmila.klucкова@unob.cz – což doporučujeme – objednat jmenovitě potřebný počet vstupenek. Nezapomeňte uvést hodnost, učební skupinu a kdo si lístky přijde vyzvednout (jeden vyzvedávající maximálně 10 lístků nebo pro jednu učební skupinu).

Z historie nejstarších brněnských kasáren Kadetní škola v Králově Poli

První vojenský ústav na našem území založil generalissimus Albrecht z Valdštejna v roce 1624 v Jičíně a tato akademie zanikla až po vévodově smrti roku 1634. Byl to vůbec první vojenský vzdělávací ústav na území tehdejší habsburské monarchie. Další vojenské školy byly založeny až za panování Karla VI (1717) a hlavně Marie Terezie. Nám nejznámější byla Vojenská akademie ve Vídeňském Novém Městě založená 14. 12. 1751.

Vzdělávání a výchova vojenských kadetů byla ustanovena touto panovnicí se vznikem vojenské akademie a od roku 1763 byly u pěchotních pluků zavedeny pro kadety systemizovaná místa. Na našem území byly roku 1808 kadetní školy v Olomouci a Terezíně, které později zanikly a nové vznikly až po reorganizaci vojenského školství v roce 1852.

Kromě kadetních škol byly zřízeny roku 1782 plukovní chlapecké vychovatelny, do kterých byly zařazováni synové vojáků z kategorie mužstva, s kterými se počítalo do poddůstojnických hodností. Přednost měli sirotci nebo děti po invalidních vojácích a studovali na náklady pluku.

V Brně byla tato vychovatelná zřízena roku 1784 pro chlapce z pěšího pluku Olivera Walise č. 29 v budově bývalého dominikánského kláštera na dnešním Dominikánském náměstí. Roku 1807 byla vychovatelná přestěhována do domu bývalé prádelny na tehdejší Hřbitovní ulici (dnešní Kounicova) a byla zde až do zmíněné reorganizace vojenského školství. V budově byly poté kasárna a

Chodba kadetky se vstupy do ubikací

doplňovací velitelství pěšího pluku č. 8.

Brněnská kadetní škola byla založena 1. 10. 1877 v kartuziánském klášteře v Králově Poli a kromě kadetky v Brně byly na našem území další v Praze a Hranicích na Moravě. Zmíněný klášter byl založen roku 1375 na popud moravského markraběte Jana. Přechal i válečné útrapy, ale přesto byl jako mnoho jiných klášterů zrušen císařem Josefem II. Budova byla od 4. září 1784 určena vojsku za kasárna. V září 1785 zde byla ubytována první setnina pěšího pluku Laudon č. 29 a o rok později druhá setnina stejného pluku. V průběhu napoleonských válek zde byl umístěn i jeden prapor pěšího pluku Kaiser č. 1 (1804).

V první polovině 19. století jsou zde hlavně kasárnovány polní prapory myslivců, prakticky až do vzniku známé kadetní školy a poslední zde umístěný polní myslivecký prapor č. 25 je přeložen do Brna. Za prusko-rakouské války roku 1866 je zde zřízen polní lazaret a barákový tábor pro zraněné pruské vojáky. Bohužel vypukla Prusky zavlečená cholera, na kterou zemřelo mnoho raněných i obyvatel Králova Pole a samotného města Brna.

Kadetní škola byla čtyřletá a počet kadetů byl nejprve 220, později byl stav snížen na 160. Oficiální název školy byl c. a k. vzdělávací a výchovný ústav vojenský a velitel byl v hodnosti majora až plukovníka. Dále zde bylo 15 důstojníků – učitelů včetně vojenského duchovního a rovněž externí učitelé a vojáci základní služby. Škola byla dobře vybavena – kromě učeben, také kreslírnu, fyzikální kabinetem, jídelnou a ve velkém sále i střelnici. Chodby byly vyzdobeny obrazy, zbraněmi a knihovna měla na 4000 svazků. U školy bylo také letní cvičiště s gymnastickým náradím a malá plovárna. Za první světové války absolvovalo školu na 2500 kadetů, kteří odsud šli přímo ke svým útvarům na frontu. V té době byla v kadetce v části dnešní Křížkovy ulice i nemocnice pro vojenské koně.

Po vzniku Československé republiky 28. října 1918 zde byl dislokován Pluk Svobody č. III, který vznikl 16. listopadu 1918 v Brně z dobrovolníků. Tento pluk se zúčastnil bojů s Maďary na Slovensku a dokonce vlastnil obrněný vlak č. 4. Po rozpuštění pluku 5. listopadu 1919 byla zde umístěna telegrafní setnina a telegrafní škola Zemského vojenského velitelství.

Od září 1920 je zde umístěn telegrafní prapor č. 2 a kadetka je roku 1922 přejmenována na Telegrafní kasárna. Ty jsou zde až do německé okupace. Po osvobození československá armáda vlastní budovu kláštera až do roku 1963, kdy je předána Vysokému učení technickému v Brně. V současné době je komplex budov opravován a sídlí zde Fakulta informačních technologií VUT.

Vlastimil Schildberger, ml.

Bývalá kadetka jako Telegrafní kasárna čs. armády v době První republiky

Vyhraje super film na DVD!

Vyluštěnou tajenku zašlete do 16. února 2007.
Písemně na adresu: Univerzita obrany,
Redakce Listů UO, Kounicova 65, 612 00 Brno.
Rovněž ji můžete zaslat e-mailem na adresu:
listy@unob.cz

Dva výherce odměníme českým filmem na DVD.
Výherci z č. 4 jsou Kateřina Brabcová a Miroslav Hrubý.

Šance pro dva čtenáře

A jak se to u něho projevuje? Pořád mi opakuje, že je mezi námi někdo třetí a když se ho zeptám, kdo to je, tak říká, že to...

 PŘÍDAVNÝ PŘÍSTROJ K PŘIJÍMAČI	3	ISLÁMSKÉ TRADICE	OBRUBA	VLK Z KNIH DŽUNGLE	 OLYMPIJ. ZKRATKA	CHOBOT-NATEC	1	PAZNEHT-NÍK
VRCH U BĚLEHRADU					NÁZEV KARTY			
STAŘEC hanl.					RÁMUS HODNOTA			
NÁŠ REŽISÉR						SYME-TRÁLA NĚKAM bás.		
ČÍSLOVKA			VODNÍ BYLINA PLÁTĚNÉ PŘÍSTŘEŠÍ					
INICIÁLY HERCE TÓPFERA		ZN. POKRM. TUKU UHLO-VODÍK				SPZ MARTIN A SICE		
OPOTŘEBOVAT JÍZDOU				JAP. LOVKY-NÉ UŠTRIC TYP HARMONIKY			PROVÁDĚT CHIRURGICKOU OPERACI	ŠTORCHŮV HRDINA
POČÍTAT nář.					ZAÚPĚNÍ kniž. ZIMNÍ DOPR. PROSTŘE-DEK sloven.			
 ZKRATKA NEMOCN. ODDĚLENÍ	RÁDCE MOHAMEDA 2					PRIMÁTI kniž. ZNAČKA DECITUNY		
ANNA angl.			PLAZ JINÝM ZPŮSOBEM			INIC. KRÁS-NOHORSKÉ CHUŤ zast.		
SOLMIZ. SLABIKA		ŽLUTÁ ZKA-MEN. PRYS-KYŘICE PŘEDLOŽKA						ZDŮRAZ-NĚNÝ ZÁPOR!
ČÁST MOTORU						ZÁPOR lat. LESKLÝ NÁTĚR		
 LANÍM VLASTNÍ INICIÁLY HEREČKY ŠAFRÁNKOVÉ					ŽIVÝ angl. CITOSL. SYČENÍ			
JMÉNO HEREČKY BAAROVÉ				4				
SLANINA ob.				EVROPAN				ADAT

Předchůdci a vznik hlavnového dělostřelectva II

V 15. století postupně rostl význam polních děl. Bombarda byla nahrazena obléhacím dělem. Názvy zbraní byly jednak původní české, ale řada byla přejata z němčiny a francouzštiny, jako například *serpentin*, *falkon*, *falkonet*, *bombarda* a jiné. V současné době je obtížné prozkoumat, co každý název znamenal, stejně jako uváděné míry a hmotnosti v loktech, stopách, librách a jiných jednotkách.

Stávalo se, že pro každé dělo byla vyráběna munice zvlášť. Jako příklad lze uvést **kartoun** (obr. 1), jehož ráže byla mezi 150 – 250 mm a dostřel střely o hmotnosti 15 – 25 kg dosahoval 300 – 500 m. Kolem roku 1500 se objevují děla na kolových lafetách a začínají se používat kolesny.

V 16. století zavedl císař Karel V **jednotný dělový systém**, což můžeme považovat za předchůdce dnešních standardizačních dohod. Začínalo se u dělových hlavních a prachových náplní, později se přešlo na lafety a další části zbraní. Polní děla se vyráběla s hlavní délkou 20 – 40 ráží.

Za třicetileté války se Švédové snažili odlehčit děla. Například měděná hlaveň byla potažena koženým pláštěm. Nevýhodou byla při nízké hmotnosti 38 kg její malá životnost. Jiným příkladem bylo švédské čtyřliberní dělo se železnou hlavní o hmotnosti 300 kg, které bylo mnohonásobně lehčí, než rakouské šestiliberní (1700 kg).

Od 18. století se přestává používat značení děl, zavedené v 15. a 16. století a začalo se používat názvů **kanón**, **moždír**, **houfnice**.

V období napoleonských válek pokračoval rozvoj dělostřelectva. Napoleon se zasloužil o zvýšení počtů děl v armádách, které však měly dostřel do 1000 m a příprava prvků pro střelbu se omezovala na určení délky střelby a náměru pro přímou střelbu. Uvedený dostřel nebyl brán jako nedostatek, neboť puškami bylo možné vést palbu na cíle do 200 m.

Prvky střelby se připravovaly graficky pomocí grafů a tabulek. Dělostřelectvo se stává druhem vojska (například v Rusku za cara Petra I). Na konci 18. století během tažení Suvorova Alpami se vyvíjela a zaváděla **horská děla**, přepravitelná v rozloženém stavu a s možností střelby při depresi – záporném náměru, například do údolí.

Pušky s drážkovanou hlavní zaváděné od 30. let 19. století měly dostřel přes 700 m a děla se nemohla přiblížit k nepříteli, bez ohrožení jejich obsluh. Bylo nutné zvýšit dostřel děl. Od poloviny 19. století došlo k zavedení **drážkovaných hlavních**

u děl a nastal přechod od bronzových hlavních k ocelovým. Zavedení zpevněných (fretovaných) hlavních a přísadami niklu a chromu do hlavnových ocelí bylo možné zvýšit tlaky v hlavních a tím vyšší počáteční rychlosti, což mělo za následek podstatné zvýšení dostřelu. Na zdokonalení konstrukcí děl se podílely významné zbrojní podniky jako Schneider, Krupp, Škoda, Putilov, Vickers a jiné. Nahrazení dřevěných lafet železnými, nabíjením zbraní zezadu, uzavíráním dna hlavně závěrem, zavedením **brzdovratného zařízení** se zlepšila činnost obsluhy a zvýšila rychlost střelby. Zbraně byly podstatně stabilnější při výstřelu a značně se snížila hmotnost děl. To umožnilo zlepšit manévry pohybem při změně palebného postavení a zamerování v náměru a odměru. Zavedení ochranných štítů zlepšilo ochranu obsluh před střepinami a střelami z pěchotních zbraní. Příkladem uspořádání děla se základními prvky, používanými dodnes, je francouzský 75 mm **kanón vz. 1897** (obr. 2), používaný až do 2. světové války.

Zvyšování výkonu polních děl (poměr ústové energie střely a doby pohybu střely v hlavní) prokázala válečná střetnutí ve 2. polovině 19. století, jako: prusko-francouzská válka v letech 1870 – 1871, rusko-turecká válka (1877 – 1878) a jiné konflikty té doby. Za rusko-japonské války (1904 – 1905) při obraně pevnosti Port-Artur byla s úspěchem použita nová zbraň – **minomet**.

V období 1. světové války nastal početní nárůst počtu děl ve všech armádách. Tomu odpovídaly i modernizační trendy ve vyzbrojování. Dostřel polních děl se zvýšil až o 30 %, došlo k dalšímu snížení hmotnosti a zvýšení jejich pohyblivosti. Byla zavedena dalekonosná děla. Například dělo „Kolossal“ mělo hlaveň o ráži 210 mm, délce 150 ráží a dostřel 130 km. Plzeňskou Škodovkou vyráběná děla velké ráže se vyráběla v rozsahu 210 – 420 ráží. Zároveň došlo ke změně struktury dělostřeleckých baterií. Jestliže na počátku 1. světové války bylo 90 %

lehkých baterií kanónových, na konci války bylo až 50 % děl zařazeno do houfnicových sestav.

20. století přineslo řadu mohutných konstrukcí děl. Mezi nejznámější patří moždír Gamma, **moždír Karl** (obr. 3) a železniční dělo Dora. Tyto zbraně byly použity při dobývání Belgie, Maginotovy linie, v prostoru Brestu, Kronštadu a Sevastopolu.

Pro potřeby protivzdušné obrany vojsk a objektů se zaváděly automatické kanóny až do ráže 150 mm. Zároveň byly tyto zbraně často využívány pro ničení pozemních cílů, viz německý **88 mm PLK vz. 41** (obr. 4).

Ve 40. letech minulého století jsou první zmínky o urychlování střel pomocí elektromagnetické síly v Německu a Japonsku. Později se objevují publikované práce v Austrálii. V USA se po 2. světové válce začínají odborníci zabývat využitím kapalných pohonných hmot u děl ráže 155 mm, která mají velmi výhodné vlastnosti z hlediska změny dostřelu, zatížení konstrukce a snadné přepravy do místa sazažení.

Tímto stručným přehledem se dostáváme do současnosti. O dalších zajímavých problémech budeme hovořit příště.

Pplk. prof. Ing. Jiří BALLA, CSc.

